

Bir Ramazan sünneti: Mukabele

Bayan okuyucumuz: “Mukabeleye katılarak okunan Kur’ân’ı gözle takip etmekle hatim yapılmış olur mu?”

Ramazan-ı Şerifte meşguliyet alanımız yeter ki Kur’ân olsun; her şekilde sevaptır, feyizdir, berekettir. Nitekim Bediüzzaman’ın latif ifadesiyle, “Ramazan-ı Şerif, Kur’ân-ı Hakîm’in en mühim zaman-ı nüzulü”dür. “Kur’ân’ı yeni nâzil oluyor gibi okumak ve dinlemek ve ondaki hitâbât-ı İlâhiyeyi güya geldiği ân-ı nüzulünde dinlemek ve o hitabı Resul-i Ekrem’den (asm) işitiyor gibi dinlemek, belki Hazret-i Cebrâil’den, belki Mütakellim-i Ezelî’den dinliyor gibi bir kudsî hâlete mazhar olur. Ve kendisi tercümanlık edip başkasına dinlettirmek ve Kur’ân’ın hikmet-i nüzulünü bir derece göstermektir.”¹

Ramazan ayında Kur’ân-ı Kerîm’i mukâbele tarzında okumak veya okunan Kur’ân’ı takip etmek Hz. Resûlullah’ın (asm) ve Hz. Cebrâil’in (as) amelinden; Allah Resûlü’nün (asm) sünnetindedir.

Bilindiği gibi Hazret-i Cebrâil (as) her Ramazan ayında Resûl-i Ekrem Efendimiz’e (asm) gelir ve Kur’ân-ı Kerîm’in o âna kadar nâzil olan âyetlerini baştan sona, karşılıklı, mukabele tarzında okurlardı. Peygamber Efendimiz’in (asm) vefât edeceği yılın Ramazan ayında Hazret-i Cebrâil (as) iki defa geldi ve Kur’ân-ı Kerîm’i baştan sona iki defa mukabele tarzında karşılıklı tilâvet buyurdular.

Peygamber Efendimiz (asm) Kur’ân’ı başkasından dinlemeyi de severlerdi.

İbn-i Mes’ud (ra) anlatıyor: Resûlullah (asm) bana hitaben:

“Bana Kur’ân oku!” buyurdu. Ben:

“Yâ Resûlallah! Kur’ân sana indirildiği halde, sana Kur’ân’ı ben mi okuyacağım?” dedim.

Allah Resûlü (asm):

“Ben Kur’ân’ı kendimden başka birisinden dinlemeyi hakikaten severim.” buyurdu. Bunun üzerine, Resûl-i Ekrem’e (asm) Nisâ Sûresi’nden okumaya başladım. Nihâyet; “Her ümmetten birer şâhit getirdiğimiz ve ey Muhammed, onların üzerlerine de seni şâhit olarak getirdiğimiz zaman onların hâli nice olur?”² âyetine geldiğimde, Resûl-i

Ekrem Efendimiz (asm):

“Şimdilik yeter!” buyurdu. Dönüp baktığımda, bir de ne göreyim, Resûl-i Ekrem Efendimiz’in (asm) iki gözünden yaşlar akıyordu.³

Kur’ân’ı dinlemek aynı zamanda Kur’ân’ın da emridir. Cenâb-ı Hak: “Kur’ân okunduğu zaman onu dinleyin ve susun ki, merhamet olunaszınız.”⁴ buyuruyor. Şu halde, okunan Kur’ân’ı dinlemek farzdır.

Hazret-i Cebrâil (as) ile Hazret-i Peygamber Efendimiz’in (asm) Ramazan aylarında yaptıkları Kur’ân’ı karşılıklı okuma ibâdetini model alan Müslümanlar, asırlardan beri güzel sesli hafızların refakatinde her Ramazan ayında bu geleneği sürdürmüşler; Kur’ân’ı mukâbele tarzında tilâvet ederek hatimler indirmişlerdir. Yani tek amel içinde farzı da, sünneti de ihyâ etmişlerdir.

Mukabeleye baştan sona iştirak etmekte inşaallah hatim sevabı vardır. Mukabeleyi takip ederken mümkünse okunan harfleri içimizden tekrar etmeli, yani biz de okumalıyız. Fakat gücümüz nispetinde yalnız göz takibi yapmakta da bir mahzur yoktur.

Son yarısına girmekle şeref duyduğumuz mübarek Ramazan ayında mukabele sünnetini ihya edenler, Kur’ân’ı dinleme, okuma ve üzerinde tefekkür etme farzietini yerine getirmişler, Allah Resulünün (asm) şefkatini, şefaatinı ve Allah’ın mağfiretini inşaallah hak etmişlerdir.

Ebû Ümâme (ra) der ki: Resûlullah’ın (asm) şöyle buyurduğunu işittim: “Kur’ân okuyunuz! Çünkü Kur’ân, kıyâmet günü, kendi yârânına (kendisini okuyan ve amel edenlere) şefaatçi olarak gelecektir.”⁵

Ebû Hüreyre (ra) bildirmiştir ki, Peygamber Efendimiz (asm) şöyle buyurmuştur: “Bir cemaat, Allah’ın evlerinden birinde toplanır; Allah’ın Kitâbını okur ve aralarında (birinin okuduğunu diğerleri--açık veya gizli--tekrarlamak sûretiyle) ders yaparlarsa, üzerlerine huzur iner, onları rahmet kaplar, çevrelerini melekler kuşatır. Allah o kimseleri, kendi katında bulunanların arasında anar.”⁶

DUÂ

Ey Feyyaz-ı Rahim! Kur’ân’ı okumayı, anlamayı, amel etmeyi, tefeyyüz etmeyi nasip et! Kur’ân’dan hissemizi ziyade eyle! Kur’ân’ı bize dünyada okunan ve amel edilen rehber, kabirde sevimli arkadaş, kıyamette şefaatçi, sıratı nur ve kılavuz, cehenneme karşı perde, cennette ebedî dost eyle! Âmin!

Dipnotlar:

- 1- Mektubat, s. 390
- 2- Nisâ Sûresi, 4/41
- 3- R. Sâlihîn, 1005
- 4- A'râf Sûresi, 7/204
- 5- R. Sâlihîn, 988
- 6- R. Sâlihîn, 1020